

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. – 10. maj 2010

OBVESTILO

Zaradi pomanjkanja vode v tleh, ki je v SV Sloveniji stalnica preteklih nekaj dekad, so kmetijska tla že močno izsušena. Ozimni posevki ječmena klasijo, tudi pšenica je tik pred to razvojno fazo. Za to razvojno obdobje so posevki nižje rasti od pričakovane. Oljna repica je prehitro odcvetela. Najbolj izpostavljena izsuševanju so gola tla, predvsem površine pravkar vzniklih koruznih posevkov. Voda v tleh je trenutno v primanjkljaju tudi v drugih predelih vzhodnega dela Slovenije, vendar stanje ni kritično, saj je zaradi trenutno nižjih temperatur zraka tudi izhlapevanje precej manjše. V osrednji in zahodni Sloveniji pa so obilne padavine v pretekli dekadi dobro napolnile talni vodni rezervoar, preskrba rastlin z vodo je ugodna.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Pred 1. majem smo imeli zelo prijetno zgodnje poletno vreme, ki pa ni zdržalo dolgo. Ko se je že zdelo, da je deževno aprilsko vreme za nami, nas je spet zajela ohladitev z daljšim obdobjem padavin. Povprečne dnevne temperature zraka so v tej dekadi padle za 5 °C, po večini Slovenije pod 15 °C. Tudi najvišje dnevne temperature zraka niso več segle preko 20 °C. Najmanj padavin je padlo v severovzhodni Sloveniji, le 10 do 15 mm, največ 6. maja. Podobno z malenkost več padavinami je bilo na jugovzhodu. V osrednji in zahodni Sloveniji je deževalo praktično vse dni v dekadi. Skupno je padlo od 40 do 100 mm dežja, z maksimumom na skrajnem severozahodu.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Ob vnovični ohladitvi, ki bo, kot kaže, vztrajala tudi v naslednji dekadi in proti koncu meseca, se je tudi izhlapevanje umirilo pod 4 mm izhlapele vode dnevno. Večje je bilo izhlapevanje na severovzhodu države, kjer je bila tudi tedenska vodna bilanca neugodna. V celotnem vegetacijskem obdobju je bilo razmerje med padavinami in izhlapevanjem ugodnejše v osrednji in severozahodni Sloveniji.

STANJE RASTLIN

V SV Sloveniji je v pretekli dekadi voda v tleh postala rastlinam težje dostopna tudi v globini 30 cm, ne le v površinskem sloju tal. Posledice so opazne, stanje rasti je za normalnim. Ozimna žita niso dosegla optimalne višine. Ječmen klasi, pšenica je tik pred klasenjem. Dobra preskrba rastlin z vodo je v tej razvojni fazi odločilna za formiranje klasa in za kasnejše razvojne faze (cvetenje in nalivanje zrnja). Posevki so mestoma neenakomerno prehranjeni zaradi součinkovanja različnih dejavnikov: nezadostne preskrbe tal z vodo, pomanjkanja padavin in slabe zadrževalne sposobnosti tal za vodo, ki je posledica slabšanja kakovosti tal zaradi neprimerne obdelave in izčrpanja humusa v tleh ter nezadostne količine razpoložljivega dušika.

Najbolj so bila izsuševanju izpostavljena neporaščena tla. Zaradi visokega izhlapevanja iz tal so ogroženi koruzni posevki, ki so v SV Sloveniji že vzkalili. Oljna repica je prehitro odcvetela, oplodnja ni bila optimalna, stroki so krajši, kot bi bili ob ugodnejših rastijskih razmerah.

Voda v tleh postaja težje dostopna tudi na Dolenjskem in na osrednjem Štajerskem.

V zahodnem in osrednjem delu države pa je bilo vode v tleh dovolj. Občasno so preveč namočena tla celo motila dostop na obdelovalne površine.

Trave na travnikih prehajajo v fazo latenja. Najbolj zgodnje že iztresajo cvetni prah.

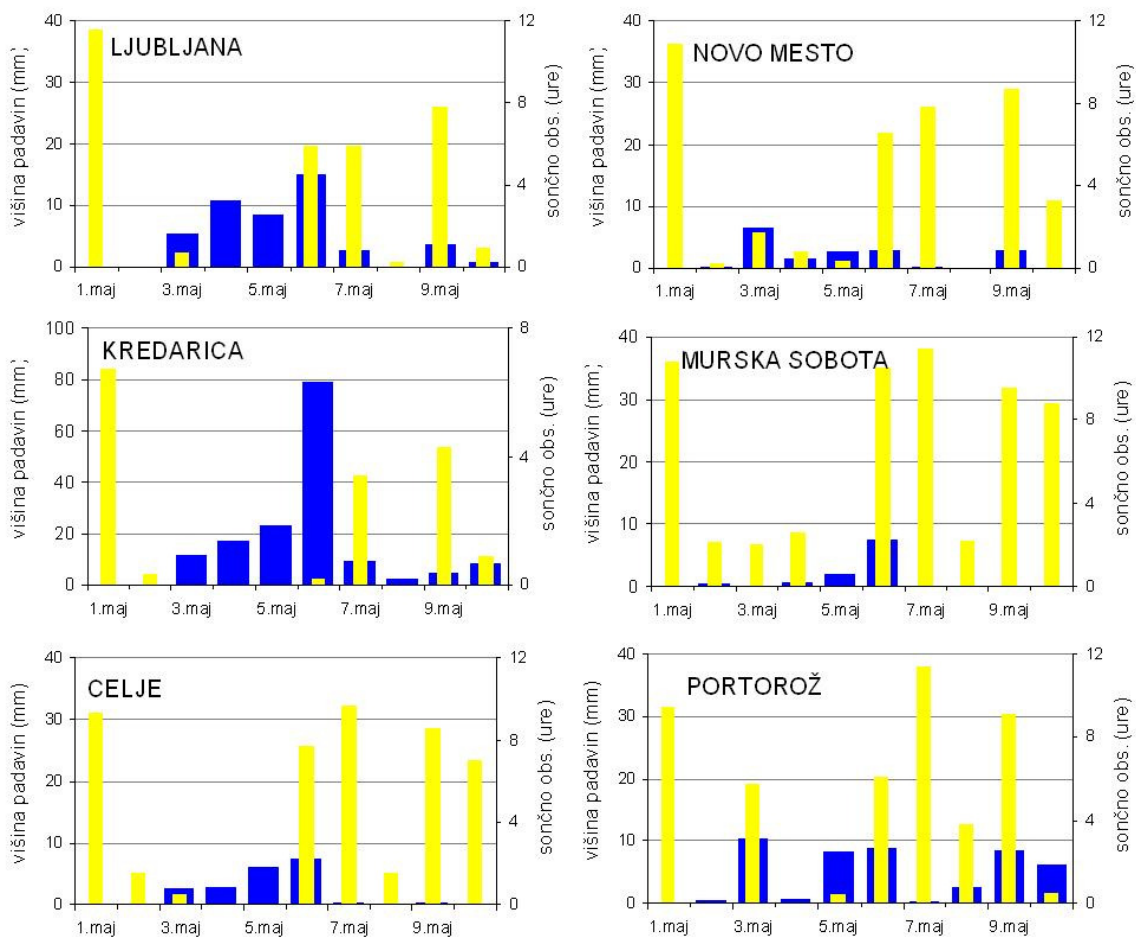
VODA V TLEH

Tla so najbolj izsušena v Prekmurju. Drugod po Sloveniji so padavine in nižje temperature zraka izboljšale stanje vode v tleh. Talni vodni rezervoar se spet polni, z izjemo severovzhoda, kjer so bila tla najbolj izsušena že pred padavinskim obdobjem, poleg tega pa so bile tudi padavine tu najskromnejše. Voda v tleh tako ostaja blizu meje rastlinam težje dostopne vode. Stanje je kljub temu boljše, saj je zaradi nižjih temperatur zraka in večje oblačnosti izhlapevanje vode iz tal in rastlin zmanjšano. Kot kaže, bo stanje v maju rastlinam ugodno.

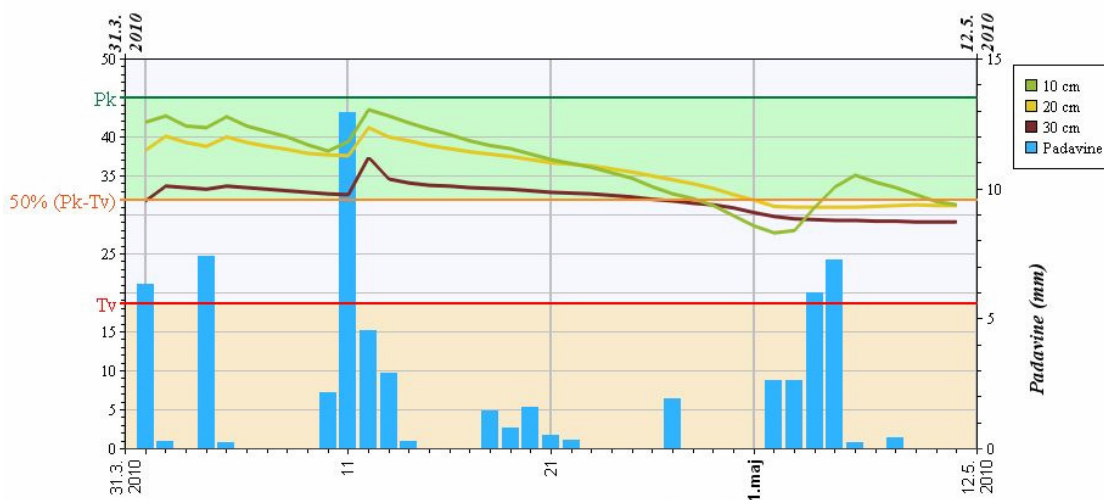

Višina padavin in osončenje v 1. dekadi maja 2010

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine

CELJE, 1. 4. – 10. 5.

Pk = zgonja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

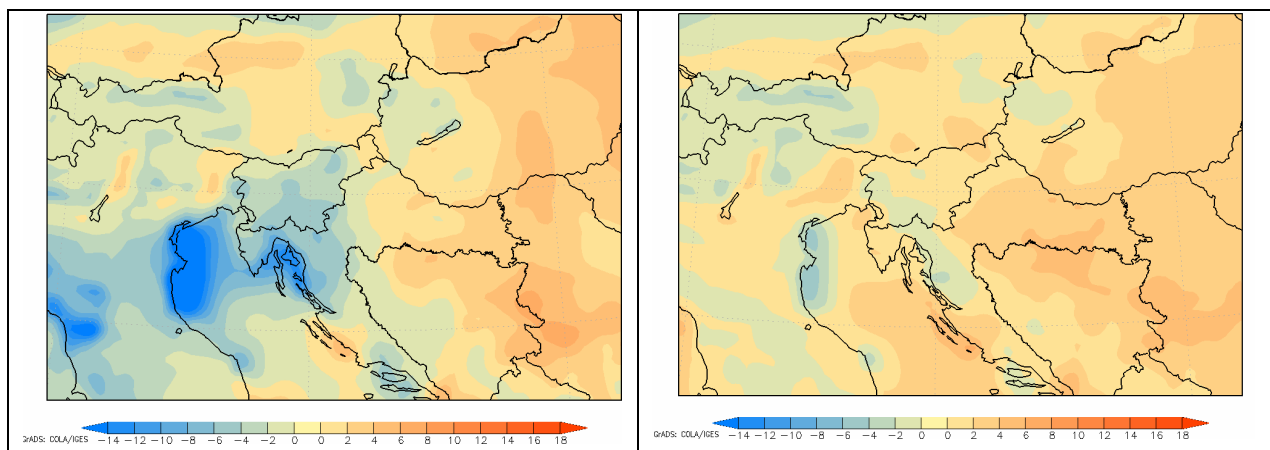
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2009. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

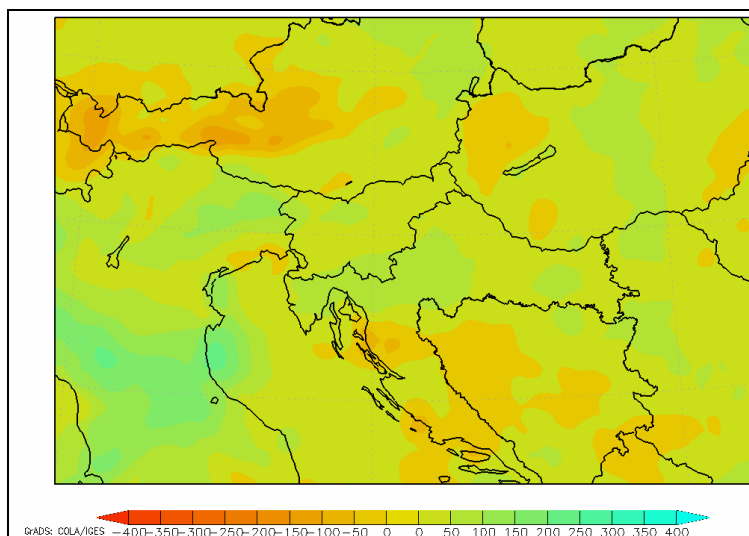
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur nad pragom 5°C od 1. januarja 2010 (levo) in 1. aprila 2010 (desno) od modelskega povprečja za obdobje 1989 - 2009.

Odstopanje od povprečnih razmer je za vsoto od začetka leta še vedno negativno – z izjemo SV Slovenije. Za vsoto od 1. aprila do 10. maja pa je odstopanje že pozitivno, največje je zopet v SV Sloveniji – tam odstopanje od dolgoletnega modelskega povprečja znaša do 40 stopinjskih dni (skala na slikah je navedena v enotah 10 stopinjskih dni).

POVRŠINSKA VODNA BILANCA

Čeprav je konec aprila relativno suho in toplo obdobje vplivalo na stanje površinske vodne bilance zlasti na SV Slovenije pa je za tekoče 60-dnevno obdobje odstopanje stanja površinske vodne bilance od dolgoletnega povprečja zanemarljivo. Podobno je tudi v sosednjih pokrajinah, z izjemo Z Madžarske kjer beležijo blago negativno odstopanje.